

שאלה: יש רבנים המאמינים בדברי קבלה ומלמדים שיש לסמוך על דברי סוד, הלכה למעשה, יותר מאשר ההלכה הנגלית. ויש רבנים המתנגדים לכך. מה האמת?

תשובה: דברי ההלכה הנגלית מבוססים על התלמוד, ששם היו כל חכמי ישראל, או רובם, המפורסמים בדורם. כך כותב הרמב"ם בסוף הקדמתו לספר ההלכה שלו "משנה תורה" שזהו בסיס המחייב כל יהודי. אבל דברי זהר, לר' שמעון בר יוחאי, דברי יחיד מול רבים. כידוע יחיד ורבים, הלכה כרבים (ברכות ט ע"א). ולא די בזה, אלא גם אם תבדוק ב"אנצקלופדיה תלמודית" (ערך הלכה, עמ' רפה, רפז, רצד, רצה) תמצא שבדרך כלל אין ההלכה נפסקת כר' שמעון בר יוחאי, אם לא בהלכות שבת (שם עמ' רצז). לכן אין סמכות לזהר לחלוק על הגמרא.

אבל יש עוד ענין אחר כדי לענות על שאלתך בענין חילוקי הדיעות בין הרבנים על סמכות "קבלה". מגדולי המקובלים היה רמח"ל. בספרו "שערי רמח"ל" (עמ' ל"ו) כתב: "ואשר קשה יותר הוא כי הבנת הדברים בכללם, סתום וחתום מאד. כי האריז"ל סָתַם הדברים הרבה ולא רצה לפרש בכתב. ונולד מזה שהקוראים בדבריו לקחו אותם על פשוטם ושטחיותם, ואין זו הבנה כלל. כי נקרא שאין בידינו אלא שמות ענינים שצריך לזכור אותם כמפתח של ספרים. כי כאשר ידענו שיש כך וכך ספירות ושיש כך וכך עולמות, ושיש כך וכך עליות וירידות, ואין אנו יודעים מה הכוונה בכל הדברים האלה ומה ענינם. נמצא שאין זו ידיעה כלל אלא זכרון של גירסא, אך בלא שום סברא".

גם החכם המופלא החסיד ר' צדוק הכהן כתב בספרו "ספר הזכרונות" (עמ' 69, מהד' באותיות רש"י) שהמתבוננים בעת תפילתם בסידור הכוונות בלי שיש להם התגלות רוח הקודש "לא זו שאינו חיוב אלא שאין בו תועלת כלל".

וכן כתוב בספר "כתר שם טוב" (הנהגות הבעל שם טוב) בענין הדפסת ספרי קבלה, שלא עברו בזה שום איסור כי הקוראים בהם בלי שיבינו פנימיות משמעות הדברים, הוא כמו לתאר ענין מאכל מרק בלי לטעום אותו, כך הקוראים בלבד אינם מבינים באמת מה שמדברים. זו לשונו: "החכמה נקרא נסתר, מה שאין אדם יכול להשיגו. כמו טעם של המאכל אי אפשר לספר לאדם שלא טעם טעם זה מעולם, אי אפשר לפרש לו בדיבור איך ומה. אבל מה שהם קוראים "נסתר" חכמת הקבלה, היאך הוא נסתר? הלא כל מי שרוצה ללמוד,

הספר לפניו... אלא ענין הנסתרות שבכל הזוהר וכתבי אריז"ל הכל בנויים על פי דבקות באלהות".

אותם רבנים המתנגדים ללימוד קבלה, גם הם מאמינים שדברי קבלה קודש הם, וחלק מהם אף כתבו שהמכחיש אמיתות דברי קבלה הוא אפיקורוס. אבל התנגדו למי שעושה מעשים על פי קבלה, אחרי שאינו מבין בזה. אלו הם ה"מקובלים המזוייפים" שמיעצים אם שידוך מסויים הוא טוב או להמנע, או מחלקים "סגולות" להצלחה (בהרבה מקרים הם גם מבקשים כסף מהפונה אליהם, בכיסוי שזה למען "מוסד" שהם מנהלים) כביכול בשם "קבלה". בסגנון זמננו ראוי לקרוא זאת "מיסטיקה" ולא "קבלה".

סיכום. אין לעסוק בקבלה לפני שהאדם יודע היטב כל ההלכות למעשה, על פי נגלה, שהוא חייב בהם. לימוד קבלה הוא במצות גירסא. אבל אל יתימר אדם לומר שהוא מבין פנימיותם אלא אם כן הוא בעל רוח הקודש. וקשה לקבוע איך נדע על אדם אחר שהוא בעל רוח הקודש. פרסומו בציבור אינו הוכחה, כי כל אחד מהם חוזר על מה ששמע מאחרים.

"קבלה" היא אמת התורה, פנימיות התורה. אבל אין לפסוק הלכה על פיה, כי אין אנו מבינים בה כראוי.